

Miscel·lània genealògica

A PILAR ALONSO I, DE REBOT, A FERNANDO RUBIÓ I TUDURÍ I ELS GERMANS VILADOMAT

Antoni Tudurí
Secció de
genealogia de
l'Ateneu de Maó

L'amable lector m'haurà de perdonar, però no hi ha manera de recordar on vaig llegir que un escriptor (o, potser, periodista) va dir no sé a quina publicació, al davant de no sé quin hotel (o potser un cafè), quan hi veien tres Hispano Suiza de, probablement, Francesc Cambó, Fernando Rubió i Tudurí i un altre que tampoc puc recordar, allà hi havia açò que en castellà en diuen «la flor i nata» de la societat de Barcelona. Com es pot comprovar, un roent suspens en memòria.

No obstant, mirant de fer un exercici de gimnàstica neuronal, crec recordar que a mitjans del segle passat els llibres de text de l'Institut de Maó es venien a la plaça de Colón: a la Libreria Católica de la senyoreta Antònia Huguet i al quiosc del senyor Alias, professor de Geografia i Història (que els malcriats estudiants li dèiem Ginesito) i a l'estiu, un cop acabat el curs escolar, a tocar del quiosc s'instal·lava el carret de cas Turronero, on es venien uns gots d'oxrata i, especialment, de granissat de llimona que eren una autèntica delícia.

Fa pocs anys, a conseqüència de la remodelació de la plaça, el quiosc va desaparèixer i una font que hi havia va ser substituïda per una escultura d'una senyoreta de nom Pilar Alonso, que darrerament i per mor d'una segona remodelació, aquesta escultura la van desplaçar, de manera que ara dona l'esquena a la gent que passeja per la costa de la plaça, tot mirant cap a la seva antiga ubicació i, a més, dotada d'una aixeta d'aigua que s'hi diu ben poc. Aquesta Pilar Alonso és una de les poques dones que tenen a Menorca un carrer dedicat, tal

com es va dir a la miscel·lània dedicada a la 'paritat de gènere' a aquesta mateixa secció.

♦♦ **ENTENC QUE ÉS MOLT ADEQUAT** recordar a aquesta maonesa, primera figura del món de l'espectacle barceloní i que va ser qui va estrenar molts cuplets, tant en castellà com en català. De fet, va ser la iniciadora del cuplet català, exactament el dia 17 de febrer de 1919 quan va cantar per primera vegada, al teatre Eldorado, «Les Caramelles». Qui no tingui masses cabells i, en cas de tenir-ne, siguin blancs, recordarà que per aquells anys del quiosc del senyor Alias, es va estrenar una pel·lícula titulada «El último cuplé» on Sara Montiel cantava allò que deia «Nena» o «Fumando espero», fent un *revival* dels anys 20, als que Raquel Meller, 'la Fornarina' o Pilar Alonso, eren als escenaris de *varietés* de Barcelona. L'èxit de la pel·lícula va ser extraordinari i les mares d'aquell temps recordaven les versions originals. Per cert, «Nena» va ser estrenada per Pilar Alonso i «Fumando espero» va ser un dels seus èxits més destacables i, val a dir que la música era de Joan Viladomat. Dels cuplets catalans podem destacar, a més de «Les caramelles», «El tramvia», «Els tres tombs», «La Marieta de l'ull viu», entre moltes altres.

Sobtadament, Pilar Alonso es va retirar l'any 1925, quan només tenia 27 anys i estava a dalt de tot de la fama i el triomf professional i, sense masses explicacions, es va casar i va anar a

☞ **Poc es podia pensar el Viladomat músic que el seu germà esculpiria la figura de la cupletista que li va estrenar «Fumando espero», per encàrrec d'un altre menorquí.**

viure a Madrid. Jo em pensava que s'havia casat amb un madrileny, però no; es va casar amb un enginyer de Barcelona, Josep Martí i Nogués, que va morir l'any 1964 sent director general de Cubiertas y Tejados, una de les principals empreses d'obres públiques

espanyola per aquelles dates.

Pilar va morir a Madrid l'any 1980, als 83 anys, deixant dues filles (l'únic fill mascle havia mort d'accident de cotxe, quan tenia només 26 anys) i sis nés.

I ara, potser, us demanareu que té a veure D. Fernando Rubió i Tudurí, Joan Viladomat i Pilar Alonso. Jo vos ho explicaré: l'autor de «Fumando espero», el músic Joan Viladomat, era germà de l'escriptor Josep Viladomat i aquest artista va ser l'autor tant de l'escultura de Pilar Alonso que hi ha a la plaça Colón com del conjunt escultòric que D. Fernando va regalar a la ciutat de San Agustín de La Florida. És a dir, que aquí tanquem un triangle on surten, al primer vèrtex dos germans de Manlleu (un músic i l'altre escultor), al segon vèrtex el mecenes que va encarregar i pagar les dues escultures i, al tercer, la cantant que s'honora a Maó. Poc es podia pensar el Viladomat músic que el seu germà esculpiria la figura de la cupletista que li va estrenar «Fumando espero», per encàrrec d'un altre menorquí. Caramboles de la vida!

♦♦ **PER ACABAR**, el seu nom complet era Pilar Alonso Moll, nascuda a la plaça del Príncep de Maó, on els seus pares Josep Maria Alonso Quintana i sa mare Antònia Moll Anglada regentaven una perruqueria. Una altra coincidència amb el que us he dit al començament és que tant son avi (Pasqual Alonso) com el 'turronero' havien nascut a només 90 km. de distància; un a Carcaixent i l'altre a Xixona. I una tercera anècdota: els dos avis materns de Pilar eren de Ciutadella; Joan Moll era moliner i Cristòfol Anglada era forner, una feliç influència professional de la que va néixer sa mare.

Com és costum, diré que els lligams de sang i els bots mínims entre Pilar Alonso i els membres de la secció de genealogia de l'Ateneu de Maó són: 161 lligams i 16 bots amb Antoni Guasch Bosch; 97 i 16 amb Rafael Aedo Pons i 75 i 18 amb un servidor.